

© Shutterstock

Vier, vier, vier. Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2024

Lezing van 25 februari 2025

Gianni Loosveldt
Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Colofon

Referentie Loosveldt, G. (2025). *Vier, vier, vier. Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2024 (lezing van 25 februari 2025)*. Brussel: Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee).

Contact Odisee - Kenniscentrum Gezinswetenschappen
Huart Hamoirlaan 136, 1030 Schaarbeek
02-240 68 40
kcgezinswetenschappen.odisee.be
kcgezinswetenschappen@odisee.be

Goeiemorgen⁽¹⁾,

‘Een nieuwe lente en een nieuw geluid’⁽²⁾. Wie is er

goed gestemd? Heeft u Greta al gezien? Ze zit bij

onze campuspoort. Greta is vijftien en verzamelt

ongewettigde afwezigheden. Ze heeft een

neurobiologische ontwikkelingsstoornis⁽³⁾.

Wat we níét zien, is dat ze ons een spiegel

voorhoudt – en die spiegel is geen bordkarton.

Wat we níét horen, is hoe Greta en haar gezin –

haar ouders, broers en zussen – langzaam

uitvallen⁽⁴⁾.

Haar ouders dragen een ‘verpletterende

verantwoordelijkheid’, wordt gezegd⁽⁵⁾. De wereld

is *verontrust*.

Dames en heren, het komende half uur bent u niet

in aula Mimosa. We gaan ‘back to the future’, met

de bus.

U nam de stembus in ’24⁽⁶⁾ en bent aangespoeld op

onze parking.

(1) Deze lezing werd uitgesproken op 25 februari 2025 door Gianni Loosveldt op de studievoormiddag ‘[Onverantwoordelijke ouders](#)’, [verantwoord beleid? Een staat van het gezinsbeleid 2024](#), een organisatie van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van Odisee Hogeschool. Een uitgebreid rapport volgt.

(2) “Een nieuwe lente en een nieuw geluid” is de openingszin van ‘[Mei](#)’ (1887-1888), het verhalende gedicht van Herman Gorter.

(3) Elke gelijkenis met Greta Thunberg (*2003), de Zweedse klimaatactiviste [met een autismespectrumstoornis](#), berust op toeval. Thunberg ligt aan de basis van *Spijbelen voor het Klimaat*. Na de zomervakantie in 2018 besloot zij als 15-jarige elke schooldag te staken tot de Zweedse parlementsverkiezingen op 9 september 2018. Dit deed ze door een sit-in voor het parlementsgebouw met een bord *Skolstrejk för klimatet*.

(4) Het Gezinskabinet, een onderzoeksproject van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen en Gezinsbond, maakte duidelijk hoe sterk gezinnen worstelen met ontwikkelingsstoornissen (waaronder ASS en ADHD). Zie G. Loosveldt (2025). *Gezinnen worstelen met ontwikkelingsstoornissen. Verwachtingen van ouders (Deelrapport van het Gezinskabinet-onderzoek)*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool), in voorbereiding.

(5) In een [open brief](#) van 15 januari 2025 aan de Vlaamse minister van onderwijs trok een groep leerkrachten, zorgcoördinatoren, directies, leerlingbegeleiders, CLB-medewerkers en hulpverleners aan de alarmbel over “ernstige gedragsproblemen en extreme emotionele problemen” bij leerlingen. Zij stellen dat het steeds moeilijker wordt om het gedrag van sommige kinderen en jongeren aan te sturen. De bevoegde [minister](#) stelt dat “[d]e vrijheid-blijheid [...] op de schop [moet]”. Zij wijst op de “verpletterende verantwoordelijkheid van de ouders” en wil hen “mee op sleeptouw nemen, [g]oedschiks of kwaadschiks”. “Je kind geen respect bijbrengen voor de school, dat legt een hypotheek op de toekomst van het kind”, aldus de [minister](#). Burssens: “Langer geleden kon de onderwijssector rekenen op een sterke ondersteuning bij het omgaan met moeilijke situaties of achterliggende problematieken bij jongeren. [...] Het is niet correct om het probleem waar scholen vandaag mee worstelen, louter en alleen bij de jongeren en hun ouders te leggen. Ja, veel leerlingen en hun ouders hebben het erg moeilijk. Maar dat is ook omdat er vandaag niet meer de hulp is die een probleem of conflict kan verhelpen vooraleer het escaleert. En daar hebben de beleidsmakers absoluut ook boter op het hoofd”: Burssens, D. (2015, 4 februari). Problematisch gedrag op school: ‘Beleid heeft boter op het hoofd’. [Sociaal.net](#).

(6) De parlementsverkiezingen vonden plaats op 9 juni 2024. Het Vlaams en federaal regeerakkoord dateren respectievelijk van 28

Maar wees gewaarschuwd: op gezinshereniging hoeft u niet te rekenen⁽⁷⁾. Een spontaan gesprek over partner- of ouder-kind-relaties met de vreemde naast u? Dat zit er voorlopig niet in.

Uit gewoonte grijpt u naar uw smartphone, maar verder dan het prefix 'www' komt u niet. Waarom Wachten We?, de vraag die veel gezinnen aan beleidsmakers stellen, toen en nu, *van nu en straks*⁽⁸⁾.

9 juni 2024 was een fait divers voor de alleenstaande moeder die geen betaalbare opvang vindt - zeker niet wanneer ze op zondag uw boodschappen scant⁽⁹⁾. Voor de ouders die, na jaren van zoeken, eindelijk hun auto-mutillerende dochter willen laten diagnosticeren, maar nu vastlopen in de wachtrij⁽¹⁰⁾. Voor het gezin in de knel dat recht heeft op jeugdhulp, maar niet verder komt dan de toegangspoort.

Partijprogramma's⁽¹¹⁾ en regeerakkoorden? Die vervliegen snel.

september 2024 en 31 januari 2025. De federale beleidsnota's waren op het moment van de lezing nog niet beschikbaar.

(7) De regering-De Wever scherpt de voorwaarden voor gezinshereniging drastisch aan: zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#), p. 169-171. Voor een kritiek: zie Mulock Houwer, Y. (2025). Beperking van gezinshereniging: wat zou jij doen zonder je gezin? [dewereldmorgen.be](#).

(8) *Van Nu en Straks* was op het einde van de negentiende eeuw een Vlaams literaire avant-garde tijdschrift. De redactie koos voor literatuur die de 'hogere facetten' van het leven weergaf.

(9) De regering-De Wever wil de wettelijke verplichte sluitingsdag afschaffen en de regeling inzake openingsuren versoepelen. Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#), p. 17. Op 25 februari 2025, twee weken nadat Carrefour het voornemen van [zondagsopeningen](#) bekend maakte, liet Colruyt Group weten dat het zijn Okay-supermarkten ook op zondagochtenden wil openen.

(10) De Vlaamse Regering wil "[werk maken] van een tijdige en snelle diagnosestelling van neurobiologische en ontwikkelingsstoornissen bij de daarvoor gespecialiseerde centra, waarbij naast psychiaters ook andere disciplines worden ingeschakeld. We zorgen ervoor dat kinderen sneller een diagnose krijgen zodat de juiste behandeling op tijd wordt opgestart, zonder echter iedereen een label te willen geven": [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 76.

(11) Voor een doorlichting van de verkiezingsprogramma's van de Vlaamse politieke partijen: Loosveldt, G. (2024). [Gezinsbeleid en de parlementsverkiezingen van 2024. De verkiezingsprogramma's van de Vlaamse politieke partijen](#). Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool).

‘Busje komt zo’⁽¹²⁾. U moppert, want alle smartphones moeten in de *Koalabuidel*. Worden ze op school verboden⁽¹³⁾ omdat ze de concentratie verstoren? Of heel misschien ook, omdat ze een noodzakelijke voorwaarde voor opvoeden, een hoopvol toekomstbeeld, voor de bus gooien?

Benieuwd wat de onderzoeksvragen van de Vlaamse en federale regering in dat verband zullen zijn⁽¹⁴⁾.

Terwijl we wachten, heeft een onverantwoordelijke hand onze willekeurige bestemming bepaald: *Finland*⁽¹⁵⁾.

Jammer genoeg moet ik u teleurstellen - Wim Lybaert zou vandaag onze chauffeur zijn⁽¹⁶⁾. Maar hij heeft zich verontschuldigd. Hij volgt momenteel Nederlands om zijn schoolbonus te behouden⁽¹⁷⁾.

Maar geen paniek! De crisishulp wordt steeds performanter georganiseerd⁽¹⁸⁾ en daar verschijnt alras... Kapitein Winokio!⁽¹⁹⁾

(12) ‘[Het Busje komt zo](#)’ is een single uit 1995 van Höllenboer die een onverwacht groot succes kende. De Nederlandse zanger van de groep was toen verpleegkundige in de verslavingszorg. Hij bracht het nummer voor het eerst op een studiedag, waarmee hij protesteerde tegen de geplande besparing. Methadonposten zouden worden vervangen door busjes.

(13) Op 20 december 2024 nam de Vlaamse Regering principeel een [voorontwerp van decreet](#) aan dat een *smartphoneverbod* instelt op school in het basisonderwijs en de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs. Voor de derde graad secundair onderwijs geldt het verbod enkel tijdens de lessen.

(14) Zowel het [Vlaamse](#) (p. 123) als [Federale](#) (p. 115) Regeerakkoord stellen een onderzoek naar de impact van schermgebruik en sociale media op jongeren in het vooruitzicht. Dit onderzoek moet toelaten om desgevallend maatregelen te nemen om hun (mentaal) welzijn te vrijwaren.

(15) Zo ‘willekeurig’ is die bestemming nu ook weer niet. In het [World Happiness Report](#) is Finland al meerdere jaren op rij uitgeroepen tot het land met de gelukkigste bevolking.

(16) [Wim Lybaert](#) is een West-Vlaams televisieprogrammamaker. In *De Columbus* gaat hij telkens enkele dagen met een bekende Vlaming op reis met een omgebouwde autobus, de Columbus, waarbij net als bij de ontdekkingsreiziger de eindbestemming niet altijd overeenkomt met de vooraf geselecteerde bestemming.

(17) De Vlaamse Regering wil dat ouders die hun kinderen inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs, van minstens een van hen een bewijs van kennis leveren van het Nederlands of zich engageren om zelf ook Nederlands te leren en daarvan het deelnamebewijs leveren binnen een vooraf bepaalde termijn. Wie binnen het jaar geen deelnamebewijs kan voorleggen, zal de schoolbonus(sen) verliezen voor alle schoolgaande kinderen tot wanneer een deelnamebewijs kan worden voorgelegd: [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 136.

(18) De [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#) stelt dat de crisisjeugdhulp “ten volle in een vernieuwd en samenhangend jeugdhulpaanbod gepositioneerd moet worden zodat we zowel de toegang als de door- en uitstroom op een meer performanter manier en naadlozer kunnen organiseren” (p. 89).

(19) [Kapitein Winokio](#) is een Vlaams muziekproject van Winok Seresia voor kinderen en hun ouders.

Met hem aan het stuur van deze touringcar wordt
het een zorgeloze rit door het gezinsbeleid.
En mocht u onderweg toch een vleugje
opvoedstress voelen opkomen: adem vier
seconden in, vier seconden vasthouden, vier
seconden uit⁽²⁰⁾.

Welkom aan boord!

U koos niet voor de formule langs veilige wegen
waar Veilige Huizen oprijzen⁽²¹⁾, waar gemetst
wordt aan een gezinsbeleid als veiligheidsbeleid
zonder beroepsgeheim in de fundamente⁽²²⁾.

U droomt weg bij de gezinshuizen⁽²³⁾. De
winkelhaak glimt in de voorjaarszon als voorbode
van nieuwe Sociale Huizen voor meer dan 180.000
gezinnen en alleenstaanden. Of is het een
luchtspiegeling?⁽²⁴⁾

(20) Begin februari 2024 lanceerde Kind en Gezin een [campagne](#) over de impact van opvoedstress op ouders met jonge kinderen. Kapitein Winokio is het gezicht van de campagne. Wie opvoedstress ervaart, wordt aangeraden erover te praten met mensen rondom hem of haar. De bedoeling is dat een ouder tot rust komt met tips die worden aangereikt. Het is niet bekend hoeveel ouders intussen gebruik hebben gemaakt van de ademhalingsstips en wat de impact is geweest op hun stressniveau.

(21) Het [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#) wil “[i]n samenwerking met de Vlaamse minister van Justitie, [...] verder [inzetten] op de Veilige Huizen” (p. 127).

(22) Het [federaal regeerakkoord 2025-2029](#) stelt dat het beroepsgeheim de bescherming van slachtoffers van seksueel of intra-familiaal geweld niet in de mag weg staan. ‘Noodtoestand’ zal worden geconcretiseerd, “waarbij de facto een meldingsplicht geldt voor elke burger én hulpverlener”. De mogelijkheid tot casusoverleg zal worden verruimd (p. 148). De [Vlaamse Regering](#) wil “een leidraad [uitwerken] voor professionals om efficiënter te kunnen omgaan met het beroepsgeheim”. Hierbij spiegelt zij zich aan de Nederlandse ‘Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling’. Zij wil dat het ‘gedeelde beroepsgeheim’ consequent wordt toegepast om te garanderen dat kinderen in onveilige situaties snel geholpen worden. Het casusoverleg tussen hulpverleners, onderwijs, politie- en justitiediensten zal worden versterkt en decretaal verankert. De nieuwe regering wil “de nadruk [leggen] op die informatie die een hulpverlener net wél kan of moet delen”. Zij zal “een gecentraliseerd systeem [ontwikkelen] dat informatiedeling tussen alle partners die een kind in een verontrustende situatie begeleiden makkelijker maakt (p. 121). Zie Detombe, T. (2025, 3 februari). Interview met professor Tim Opgenhaffen. ‘We moeten het beroepsgeheim fundamenteel herdenken’. [Zorgwijzer](#): “Cases in de media leiden steevast tot nieuwe overlegstructuren tussen zorg en justitie. Want iedereen wil misstanden in de toekomst voorkomen. Op die manier ontstaat al snel een situatie waarbij iedereen met iedereen samenwerkt, terwijl dat niet altijd nodig is. Dat zet de klassieke hulpverlenersrelatie en efficiëntie van zorg en justitie onder druk”.

(23) De Vlaamse Regering wil werk maken van de “verdere uitrol” van gezinshuizen. Zij stelt dat “[p]leegzorg en kleinschalige gezinshuizen [...] altijd de overweging [moeten] zijn bij uithuisplaatsing boven residentiële zorg in een jeugdhulpvoorziening” (p. 121).

(24) Op de wachtlijst voor een sociale woning staan meer dan 180.000 gezinnen en alleenstaanden. De [Woonzaak](#) diende hierover een klacht in bij het Europees Comité voor sociale rechten van de Raad van Europa. Zie [Beleidsnota Wonen 2024-2029](#): “Tegelijk met de 6 miljard investeringskredieten die ik voor sociale huisvesting deze legislatuur voorzie, werk ik een ambitieuze langetermijndoelstelling uit voor de

We volgen de *doorgaande lijn*⁽²³⁾ en aan de horizon
duikt gemeenschappelijke opvang- en
schoolinfrastructuur op. De subsidiëring zal
worden afgestemd, zoals uw gids vorig jaar
suggereerde. Waren we niet constructief?⁽²⁶⁾

U gluurt door de ramen van leegstaande
assistentiewoningen. Wat zou een geïntegreerd
gezinsbeleid hiermee toch kunnen aanvangen?⁽²⁷⁾

Nee, we namen niet de *Knight Bus* uit Harry
Potter⁽²⁸⁾. Die is namelijk druk bezig met het
vervoeren van de laatste huismoeders over
publieke wegen⁽²⁹⁾ - op weg naar een
rariteitenkabinet⁽³⁰⁾.

Schrik trouwens niet van de boze singles aan
bakboord. Ze verschenen op de electorale radar⁽³¹⁾,
maar blijken vooral handig als voorwendsel om de
gezinsfiscaliteit verder uit te hollen⁽³²⁾.

woonmaatschappijen voor de komende jaren”
(p. 30). Zie ook Verstichele, J. (2024, 3 oktober).
Aanslepende wooncrisis maakt slachtoffers:
‘Lokale overheid kan ingrijpen’. [Sociaal.net](https://www.sociaal.net).

(25) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “In
het belang van het kind verzachten we de
overgang van kinderopvang naar
kleuteronderwijs. Daarom evalueren we de
proefprojecten Doorgaande Lijn en werken we
mogelijke reglementaire en pedagogische
drempels weg die de doorgaande lijn
bemoeilijken” (p. 119).

(26) In zijn lezing ‘Clash/crash. Een staat van het
gezinsbeleid 2023 in Vlaanderen’ op 22 februari
2024 wierp Gianni Loosveldt t.a.v. professor
Vandenbroeck, thans raadgever bij het kabinet-
Gennez, de vraag op of “het geen goede opstap
[zou] zijn om de infrastructuursubsidiëring voor
kinderdagverblijven en deze voor scholenbouw te
clusteren, zodat de prioriteit gaat naar
geïntegreerde projecten?” Zie [Beleidsnota
Onderwijs en Vorming 2024-2029](#): “Ook
stemmen we de verschillende subsidies op
elkaar af zodat gecombineerde projecten van
bijvoorbeeld zorg en onderwijs gemakkelijker te
realiseren zijn” (p. 40).

(27) De [Vlaamse minister van Wonen](#) wil nagaan
of het opportuun is om assistentiewoningen “in
te zetten voor een breder sociaal woonpubliek,
wanneer er – al dan niet tijdelijk – minder vraag
naar is” (p. 34). De betrokken minister zou
kunnen overwegen om de acute woonnood n.a.v.
een scheiding langs die weg (tijdelijk) op te
vangen.

(28) De Collectebus of *Knight Bus* is een magisch
vervoermiddel uit de Harry Potterboeken van J.K.
Rowling. De paarse bus telt drie verdiepingen en
kan enkel door heksen en tovenaars worden
gebruikt.

(29) Dit is een verwijzing naar de uithaal van
Conner [Rousseau](#) (Voorruit) naar huismoeders in
zijn eerste periode als partijvoorzitter. Rousseau
verklaarde: “Ik heb onlangs een discussie gehad
met een vrouw. Die zei mij: ‘Ik kies ervoor om als
moeder geen uitkering te krijgen en thuis te
blijven om voor mijn kinderen te zorgen. Dan
moet ik toch niet werken?’ Die vrouw rijdt ook wel
op onze wegen, haar kinderen gaan naar onze
scholen en als ze ziek is, kan ze ook rekenen op
onze gezondheidszorg. Ik vind dat iedereen die
kan werken, zijn deel moet doen. Dat hoeft geen
voltijdse job te zijn”. Zie ook: Scheers, A. (2025, 9
januari). Dekoloniseer het activeringsbeleid van
‘huisvrouwen’. [De Gids op Maatschappelijk
Gebied](#).

(30) Tussen 2013 en 2021 is er een dalende trend
zichtbaar in het aantal/aandeel huisvrouwen en -
mannen in het Vlaams Gewest. In 2013 waren er
nog 172 000 huisvrouwen- en mannen, wat 4,5%
van de Vlaamse bevolking tussen 20 en 64 jaar
vertegenwoordigde. Tot 2021 daalde hun aantal
tot 126 000 of 3,3% van de bevolking in
Vlaanderen. Sinds 2022 is er opnieuw een
beperkte toename van het aantal en aandeel
huisvrouwen- en mannen, met een verdere

Aan stuurboord wordt intussen jacht gemaakt op valse alleenstaande ouders. Hen wacht een strenge controle om hen de toeslag op de belastingvrije som te ontzeggen⁽³³⁾.

En u? U heeft vast te doen met al die ijverige controleurs in onze *zorgzame buurten* op droog zaad⁽³⁴⁾. Zij voelen of het bed aan beide kanten is beslapen, zorgen ervoor dat geen enkele woning nog wordt verhuurd aan gezinnen zonder wettig verblijf⁽³⁵⁾, kammen het hoofd van arbeidsongeschikten uit⁽³⁶⁾ en checken nauwgezet of sociale bijstand écht wel wordt besteed aan de dagelijkse behoeften⁽³⁷⁾.

Kortom: iedereen zwartrijder! Maak het u gemakkelijk, maar blijf alert.

Minister Gennez kan ons vandaag helaas niet vergezellen⁽³⁸⁾. Maar dat mag ons niet beletten om even halt te houden bij het Markiesgebouw en te kijken naar wat er op het uithangbord prijkt:

Kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen.

stijging in 2023 (139.000 personen, 3,6% van de Vlaamse bevolking). Vrouwen zijn sterk oververtegenwoordigd binnen deze categorie (96,3%): Vansteenkiste, S., Botterman, S., Geraert, F., & Penders, I. (2024). [Trendrapport 2024: Kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt](#). Departement Werk en Sociale Economie/Steunpunt Werk.

(31) Loosveldt, G. (2024). [Gezinsbeleid en de parlementsverkiezingen van 2024. De verkiezingsprogramma's van de Vlaamse politieke partijen](#). Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool), 97-99.

(32) Zie o.m. CD&V-verkiezingsprogramma: "We doven het huwelijksquotiënt uit. Een moderne fiscaliteit beschermt wat kostbaar is, dus ook onze gezinnen. Vandaag nemen gezinnen diverse vormen aan. Bijna de helft van de huishoudens in ons land bestaat uit alleenwonenden of alleenstaande ouders. We passen onze fiscaliteit daaraan aan. We verkleinen het fiscale onderscheid tussen alleenstaanden, samenwonenden en gehuwden. We doven het huwelijksquotiënt uit" (p. 189).

(33) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): "Daarnaast wordt de toeslag op de belastingvrije som voor alleenstaande ouders enkel toegekend aan werkelijk alleenstaande ouders" (p. 32).

(34) De projectmiddelen voor Zorgzame Buurten liepen tot februari 2025. Minister Gennez verwacht van de lokale besturen een engagement om de projecten structureel in te bedden: zie [Verslag](#) namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025, p. 48.

(35) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): "We passen het Vlaams Woninghuurdecreet aan zodat bij het afsluiten van een nieuw huurcontract de vermelding van de individuele kenmerken van een verblijfsdocument verplicht wordt" (p. 162).

(36) Zie o.m. De Weerd, R., Makhova, A., & Morsink, N. (2025, 12 februari). Waarom worden langdurig zieken zo gewantwoord? [Sampol](#).

(37) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): "Een deel van deze financiële steun (o.a. de sociale bijstandsuitkering) kan, indien er aanwijzingen zijn dat de financiële hulp niet wordt gebruikt om te voorzien in de dagelijkse basisbehoeften van de begunstigde(n), uitbetaald worden in alternatieve vormen. Er worden richtlijnen uitgevaardigd over de situaties waarin dit aangewezen is" (p. 78). Zie ook Gerard, M. (2025, 25 februari). Een 'hervormingsregering' met aloude koterijen. [De Gids op Maatschappelijk Gebied](#): "Het akkoord maakt zelfs een opening om delen van het leefloon in natura uit te betalen. Onder voorwaarden, voorlopig, maar het vraagt geen helderziendheid

Na twintig jaar was het hoog tijd voor een *trendbreuk*. Schoon schip en we hebben geen minister meer met ‘gezin’ in haar titulatuur⁽³⁹⁾. Uw gids kan enkel gissen naar mogelijke verklaringen:

- Bestaat er misschien terughoudendheid om het gezin nog te benoemen als ‘de natuurlijke en fundamentele groepseenheid van de maatschappij’, zoals de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens het stelt?⁽⁴⁰⁾
- Wil de minister duidelijk maken dat zij er wil zijn voor *alle huishoudens*, niet alleen voor gezinnen? Het zou kunnen.
- Zorgde de weigering om een *minister van het kind*⁽⁴¹⁾ te verwekken voor de afwijzing van een minister van het gezin? Ook dat is plausibel.
- Uw gids was geen *Mediterra demirae*⁽⁴²⁾ bij de regeringsonderhandelingen, maar de afwezigheid van ‘gezin’ in de functietitel van mevrouw Gennez doet wel iets anders vermoeden: een meer fundamentele verschuiving.

om te weten dat de volgende rechtse eis een ‘algemene toepassing’ daarvan wordt”.

(38) De minister werd effectief uitgenodigd voor een afsluitende toespraak. Een kabinetsmedewerker heeft de minister verontschuldigd.

(39) Ook de Agalev-ministers [Vogels](#) (1999-2003) en [Byttebier](#) (2003-2004) waren Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen zonder ‘gezin’ in hun titulatuur. Minister Gennez is onder meer bevoegd voor een beleidsdomein met een naam waarin ‘gezin’ wél nog voorkomt: [beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin](#).

(40) De [Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens](#), aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (1948) bepaalt: “The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State” (art. 16.3). De preambule bij het [Kinderrechtenverdrag](#) (1989) sluit hierbij aan, stellende: “Convinced that the family, as the fundamental group of society and the natural environment for the growth and well-being of all its members and particularly children, should be afforded the necessary protection and assistance so that it can fully assume its responsibilities within the community”.

Zie ook K. Emmery et al. (2020). De gezinsreflex als leidraad voor beleid en praktijk. In K. Emmery, J. Van Puyenbroeck, & G. Loosveldt (Red.). *In verband met gezinnen. Het gezinsperspectief in beleid en praktijk*. Garant, p. 271.

(41) In haar [verkiezingsprogramma](#) voorzag Vooruit dat kinderopvang en onderwijs onder de bevoegdheid van dezelfde minister zouden worden gebracht.

(42) Een recent ontdekte [langpootvlieg](#) in Rivierpark Maasvallei werd begin 2025 vernoemd naar Vlaams minister Zuhair Demir.

Zelf schrijft de minister dat ‘werk’ steeds meer een *horizontale bevoegdheid* wordt⁽⁴³⁾. Dat is een eufemistische manier om te zeggen dat het activeringsbeleid zijn tentakels uitstrekt naar andere domeinen. Waar ooit productieve arbeid als sociaal grondrecht gold⁽⁴⁴⁾, wordt dat nu vervangen door een *plicht om te werken*. In die zin zijn álle ministers draagvrouwen⁽⁴⁵⁾ voor de minister van werk.

Het gezinsbeleid? Dat raakt ondergeschikt.

(43) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#):

“Binnen de overheid dringt een versterkte samenwerking en coördinatie zich op. De bevoegdheid Werk wordt hoe langer hoe meer een horizontale bevoegdheid, die afstemming en coördinatie vergt over de domeinen (welzijn, onderwijs, mobiliteit, financiën, sociale economie, inburgering en integratie, ...) heen. Daarom participeren we binnen de Vlaamse regering aan een taskforce Werk op te richten over de beleidsdomeinen heen. Die heeft als doel om krachten te bundelen en de werkzaamheidsgraad op te krikken. Samen kunnen we drempels tot de arbeidsmarkt in kaart brengen en wegwerken. Denk maar aan inkomensvallen, erkenning van buitenlandse diploma's, plaatsen in de kinderopvang, mobiliteitsbelemmeringen, combinatie arbeid en zorg, huisvesting, taalopleiding en inburgering, ...” (p. 41-42).

(44) Zie artikel 23 van de Grondwet: “Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de [ordonnantie], rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid :

1° het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidspeil, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning, alsmede het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen; [...]”.

(45) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#):

“Er wordt een wetgevend kader ontwikkeld voor altruïstisch hoogtechnologisch draagvrouwschap waarbij er geen genetische band is tussen de draagvrouw en het kind” (p. 126). De Federale Regering spreekt niet langer van ‘draagmoeders’, wel van ‘draagvrouwen’.

Laten we enkele voorbeelden nemen:

- De inschrijvingsverplichting bij de VDAB voor sociale huurders wordt nu een werkbereidheidstoets⁽⁴⁶⁾. Het sociaal grondrecht op behoorlijke huisvesting wordt verder geconditioneerd⁽⁴⁷⁾.

(46) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 164.

(47) Zie artikel 23 Grondwet: “Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid: [...] 3° het recht op een behoorlijke huisvesting; [...]”.

De voorrang voor kandidaat-huurders met een langdurige woonbinding wordt uitgebreid naar mensen met een werkbinding in die gemeente⁽⁴⁸⁾.

(48) Zie [Beleidsnota Wonen 2024-2029](#): “Om verhuisbewegingen voor (kandidaat-)huurders wegens hun arbeidslocatie eenvoudiger te maken, plan ik nog een specifieke wijziging aan de toewijzingsregels. Ik zal de absolute voorrang voor kandidaat-huurders met een langdurige woonbinding met de gemeente waar de toe te wijzen sociale huurwoning ligt uitbreiden. Kandidaat-huurders met een werkbinding in die gemeente zullen deze voorrang ook kunnen gebruiken. Deze regeling zal ook gelden voor zittende sociale huurders die willen verhuizen naar een andere sociale huurwoning om dichterbij hun werkplek te wonen” (p. 24).

Dit is een gezinsperspectief. Maar rekening houden met ouders die na een scheiding niet langer in elkaars buurt kunnen wonen, komt dan weer niet uit de bus.

- Het huwelijksquotiënt belooft reproductieve arbeid, zeg maar het zorgen in de breedste zin van het woord. Onder de nieuwe regels zal dit voordeel worden gehalveerd⁽⁴⁹⁾.

(49) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#), onder ‘werken belonen’, p. 39.

De reisgids van Dewever-I heeft het over de ‘niet-verdiende partner’, de ‘niet-verdiende partner’⁽⁵⁰⁾.

(50) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#), p. 39: “Het huwelijksquotiënt is een fiscale techniek die voorziet in een compensatie voor de niet-verdiende partner”.

Deze lapsus is veelzeggend: men bedoelt de ‘niet- of minder verdienende partner’, maar men denkt vooral aan iemand die het ‘niet verdient’. Wat overblijft van gezinsfiscaliteit is in feite... activeringsbeleid.

- De belastingvermindering voor kinderopvang? Die wil men nog wel eens onderzoeken, maar dan uitsluitend voor ‘actieve’ werkende ouders⁽⁵¹⁾.

(51) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): “De regering onderzoekt het optrekken van de belastingvermindering voor kinderoppleiding voor actieven” (p. 39).

En over de ongelijke behandeling van gehuwden, wettelijk en feitelijk samenwonenden hoeven we ons ook geen zorgen meer te maken. Het overlevingspensioen, dat enkel voor gehuwden openstaat, verdwijnt. Wat er voor moet zorgen dat weduwen wél blijven werken, of gaan werken⁽⁵²⁾.

(52) Zie onder ‘modernisering gezinsdimensie’ [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): “Vandaag is het overlevingspensioen voor heel wat weduwen een inactiviteits- en armoedeval. Daarom wordt vanaf 01/01/2026 het overlevingspensioen, middels een overgangperiode, tot de vroegst mogelijke pensioenleeftijd van de langstlevende partner vervangen door de overgangsuitkering (die vandaag geldt voor <50-jarigen), die vrij cumuleerbaar is met beroepsinkomen en beperkt in tijd tot maximum 2 jaar of tot 3 à 4 jaar bij jonge kinderen ten laste. We voorzien een ruime overgangperiode waarin we nog de keuze laten tussen beide systemen” (p. 51).

De Federale Regering “erkent de diversiteit aan samenlevingsvormen die onze maatschappij rijk is en streeft naar een beleid dat de neutraliteit ten aanzien van deze verschillende levenswijzen maximaal waarborgt” (p. 32).

- De arbeidsmarkt zelf creëert onvrijwillig deeltijdse werknemers⁽⁵³⁾ en werk dat zo goed als onmogelijk voltijds uitgeoefend kan worden⁽⁵⁴⁾.

Het antwoord van het gezinsbeleid, dat niet vrij is van cynisme, is het behoud van de voorrang in de kinderopvang met inkomenstarief voor wie 4/5 werkt⁽⁵⁵⁾. Tegelijk wordt kinderopvang een belangrijke partner genoemd bij activering⁽⁵⁶⁾.

Lokale besturen krijgen zelfs de mogelijkheid om voor werkende ouders een voorrangsregel in te stellen voor de buitenschoolse opvang⁽⁵⁷⁾.

- Een adequate subsidiëring van de algemene opdracht van de Huizen van het Kind ligt niet in het verschiët⁽⁵⁸⁾, middelen om de Huizen in te schakelen in het lokale tewerkstellingsbeleid des te meer⁽⁵⁹⁾.

(53) “De groep van ‘onvrijwillig deeltijds werkenden’ bestaat uit deeltijds werkende personen die meer uren willen werken en ook beschikbaar zijn om dat te doen. Vaak zijn ze gedwongen om deeltijds te werken omdat ze geen voltijds werk vinden of omdat de gewenste job enkel deeltijds aangeboden wordt”: Sourbron, M., & Vansteenkiste, S. (2022). *De onvervulde arbeidswens van Vlaanderen in Europees perspectief*. [OverWerk](#).

(54) De meerderheid van de dienstenchequejobs wordt uitgevoerd in deeltijd (40-80%) en iets minder dan een derde wordt uitgevoerd in quasi-voltijds (32,7% in 2020), hoewel het percentage dat aan 100% (voltijds) wordt uitgevoerd bijzonder laag is: 7,9% in 2020: Departement Werk & Sociale Economie (2023). [Kerncijfers van het Vlaamse dienstenchequestelsel. Jaarrapport 2021](#), p. 57.

(55) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We streven ernaar om voor elk kind een plaats te voorzien in de kinderopvang. Zolang dat niet het geval is, behouden we de voorrang voor kinderopvang voor ouders die werken of een werkgerichte opleiding volgen [...]” (p. 119).

(56) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#), p. 96.

(57) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 120.

(58) In 2024 stelden we al: “Vlaanderen steunt graag op de Huizen van het Kind voor de uitrol van zijn gezinsbeleid, maar kijkt daarvoor best eens in eigen boezem. Uit een evaluatie door Opgroeien blijkt dat de mediaan van de Vlaamse subsidiëring nog geen 8.000 EUR bedraagt. Veel Huizen zijn voor hun werking afhankelijk van lokale en projectmiddelen. Vaak is het één persoon die het samenwerkingsverband moet dragen. De verwachtingen staan niet in verhouding tot de middelen”: Loosveldt, G. (2024). *Clash/crash Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2023*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool), p. 13.

Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “Voor de toekomstgerichte uitbouw baseren we ons op de pilootprojecten die inzetten op de versterking van de Huizen van het Kind en de organisatie van de lokale gezinsondersteuning. Op basis van de evaluatie van deze pilootprojecten zullen we de werking van de Huizen van het Kind bijsturen, goede praktijken delen en een vernieuwd concept uitrollen over Vlaanderen en Brussel. We voorzien hiervoor de noodzakelijke middelen en het regelgevend kader” (p. 93).

(59) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “Voortbouwend op de lessen en praktijken die we leerden uit de vernieuwende projecten Huis van het Kind willen we middelen inzetten om het lokale tewerkstellingsbeleid te versterken in de opdracht om kwetsbare gezinnen of gezinnen

Kortom, het dominante beeld van het gezin in het gezinsbeleid is dat van de werkende ouders.

Het houdt het midden tussen het Angelus van Millet en de Terugkeer van de Mijnwerkers van Meunier⁽⁶⁰⁾.

Wie niet werkt, strekt niet tot voorbeeld van zijn kinderen en mist verantwoordelijkheidszin, het centrale thema van vandaag.

Er is geen plaats voor de krekel, wel voor de mier⁽⁶¹⁾.

Winokio zucht en *schakelt bij*⁽⁶²⁾. Kon hij deze flexi-jobber⁽⁶³⁾ toch maar diets maken dat de hardwerkende Vlaming 'een *robuust combinatiemodel*'⁽⁶⁴⁾ en een '*gezonde combinatie werk-privé krijgt*'⁽⁶⁵⁾.

Bemoedigende woorden op papier, zeker ook voor het half miljoen mensen dat langdurig arbeidsongeschikt is en waarvan bijna 40% kampt met psychosociale problemen⁽⁶⁶⁾.

Ondertussen leest u dat de Vlaamse aanmoedigingspremies selectiever en doelmatiger zullen worden ingezet⁽⁶⁷⁾.

met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar werk. We doen dit via het creëren en consolideren van lokale partnerschappen tussen Huizen van het Kind, VDAB en kinderopvang" (p. 96).

(60) In heel wat huiskamers was een reproductie van het Angelus van de Franse schilder Jean-François Millet (1814-1875) te zien.

(61) *La Cigale et la Fourmi* is een fabel van de la Fontaine (1621-1695). Hoewel de fabeldichter op een ironische wijze de beperkte waardering voor kunstenaars aanklaagde, wordt het verhaal vandaag ingezet ter ondersteuning van de idee dat 'wie niet werkt, ook niet zal eten'.

(62) Dit is een knipoog naar het 'bijschakelen' in de [Inspiratienota 'Vroeg en Nabij'](#) (2021): "Bijschakelen betekent dat er vloeibare samenwerkingen ontstaan tussen basisvoorzieningen en meer gespecialiseerde hulp" (p. 14). In hoeverre zal de nieuwe Vlaamse Regering werk maken van de implementatie van het (wollige) [decreet van 17 mei 2024 over de organisatie van een geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid](#). Dit decreet bepaalt onder meer dat "[d]e actoren binnen het geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid [...] expertise [moeten bijschakelen] als en voor zolang dat nodig is om de doelstellingen van het geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid, [...], te realiseren. Dit betekent dat zij van al ingezette expertise extra capaciteit inzetten of andere expertise betrekken met het oog op het bieden van een geïntegreerd antwoord op een zorg- of ondersteuningsvraag en met het oog op de continuïteit van het zorg- of ondersteuningstraject, in het bijzonder als de kennis of expertise bij actoren zelf ontoereikend is of als er vragen of behoeften zijn op verschillende levensdomeinen bij de aanstaande ouder, het kind, de jongere, zijn gezin en context" (art. 13, eerste lid).

(63) Het [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#) voorziet in een verdere versoepeling van de voorwaarden voor tewerkstelling in flexi-jobs (p. 18).

(64) Zie [Beleidsnota Werk 2024-2029](#): "We maken werk van een loopbaanversterkend beleid voor de arbeidsmarkt. Via een robuust combinatiemodel met gezinsvriendelijke regelingen, diensten en voorzieningen (bv. dienstencheques, zorgkrediet, ...) voor de verschillende fases van de loopbaan dragen we bij aan een meer werkbare combinatie van werk en privé voor mensen die aan het werk zijn. De doelstelling is om mensen maximaal inzetbaar te houden voor de arbeidsmarkt, terwijl ze toch hun welzijn en de combinatie arbeid-gezin versterken" (p. 30).

Het loopt voor geen meter. Een nieuw mantelzorgplan wordt uitgerold voor de laatste mantelzorgers⁽⁶⁸⁾.

Een kolonne van minibusjes is op weg naar de collectieve gezinszorg⁽⁶⁹⁾.

In deabri's slaan de forenzen geen acht op de affiche met de kleine Caroline, die hen smekend aankijkt met de vraag 'wil je mijn pleegzorger worden'⁽⁷⁰⁾ (met ouderschapsverlof)⁽⁷¹⁾.

Intussen tuffen we richting Keizerslaan. Bij de RVA zal men binnenkort terecht kunnen voor een familiekrediet⁽⁷²⁾. Wees gerust, dit is geen lening die de overheid toekent aan armlastige gezinnen. Nee, het gaat om een 'harmonisatie' van verlofregelingen voor de zorg van een kind.

Positief is dat verlofrechten per kind zullen worden toegekend, ongeacht het professioneel statuut van de ouders. Dit was een uitgesproken vraag van ouders die deelnamen aan het Gezinskabinet van de Gezinsbond en ons Kenniscentrum⁽⁷³⁾.

(65) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#) onder 'langer werkbaar werken': "We willen dat mensen langer aan de slag blijven, en daarvoor streven we naar opties om een gezonde combinatie werk-privé mogelijk te maken, waarbij onder andere de zorg voor kinderen en zorgbehoevende ouders of familieleden en een job hand in hand gaan" (p. 16).

(66) RIZIV & Intermutualistisch Agentschap (2024). [Langdurige arbeidsongeschiktheid en invaliditeit omwille van psychosociale aandoeningen Sociaal-demografisch, medisch en zorgconsumptieprofiel](#), p. 3.

(67) Zie [Beleidsnota Werk 2024-2029](#), p. 31.

(68) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): "We ontzorgen de mantelzorgers om hun zorgtaak haalbaar te maken. [...] We verlengen het huidige mantelzorgplan en de opdracht van het Vlaamse Expertisepunt Mantelzorg (VEM) om dit plan te coördineren om het voorgaande traject te kunnen realiseren, en dit in samenwerking met de mantelzorginitiatieven. We maken intussen werk van een nieuw mantelzorgplan, met onder andere beleidsindicatoren voor een goede opvolging, dat vanaf 2027 kan gelanceerd en uitgevoerd worden binnen het kader van de voorziene hervorming" (p. 69).

(69) Minister Gennez wil inzetten op het verbeteren en moderniseren van het aanbod in de thuiszorg. Zij wil innovatie in de gezinszorg stimuleren. Hierbij wordt gedacht aan "alternatieven zoals mogelijkheden voor collectieve zorg": [Beleids- en begrotingstoelichting Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Begroting 2025](#). Het is vreemd dat dit als innovatie wordt gezien. Diensten voor gezinszorg kunnen al vele jaren een bijkomende erkenning krijgen voor een centrum voor dagopvang.

(70) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): "We zetten, via een plan, in op nog meer pleeggezinnen, werken hiervoor drempels weg – zeker voor de allerjongsten – [...]" (p. 121). Vgl. Loosveldt, G. (2024). *Clash/crash Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2023*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool): "De mogelijkheden van pleegzorg in het netwerk van het kind worden opgerekt en het belang van het kind komt hiermee onder druk te staan" (p. 7). Zie ook Cannaert, C., Vanheddegem, H., & De Wilde, L. (2024). Vlaamse en Nederlandse pleegzorgers over een breuk van de pleegzorgplaatsing: 'Verloft, maar verloren'. [Pedagogiek](#).

(71) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): "Het ouderschapsverlof wordt ook mogelijk gemaakt voor pleegouders binnen het huidige budgettaire kader" (p. 16).

(72) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): "Elke ouder moet kunnen zorgen voor zijn of haar kind. Wie gezinstaken wil opnemen, moet daarvoor alle mogelijkheden krijgen. We voeren hiervoor het familiekrediet in, in overleg met de

Edoch, om dit te realiseren, heeft men het overleg tussen sociale partners nodig. Dit zou wel eens de universele toegankelijkheid van het familiekrediet kunnen uithollen.

En waar lezen we dat onderbrekingsuitkeringen verhoogd zullen worden?⁽⁷⁴⁾ Als we ouders met een laag inkomen willen ondersteunen, moeten we ervoor zorgen dat ze niet aan het familiekrediet verzaken.

En er is nog een kwestie: de verdeling van het krediet bij een scheiding. Moeten de verlofrechten dan toegekend worden op basis van de verblijfsregeling van de kinderen, of juist niet?

Misschien kan men dit bij de promotie van de pensioensplit onder partners meenemen?⁽⁷⁵⁾ Dat bespaart drukwerk.

Winokio zet hem in achteruit zodat we een goed zicht krijgen op wat minister Gennez, naar eigen zeggen, aantrof bij haar aantreden: een ‘sociaal kerkhof’⁽⁷⁶⁾:

sociale partners. Een familiekrediet vereenvoudigt de verlofrechten voor wie bijdraagt aan de zorg van een kind, en harmoniseert de verschillende stelsels zodat er geen onderscheid is naar het statuut van werknemer, zelfstandige of ambtenaar. Elk kind krijgt bij de geboorte een rugzakje met verlofrechten waarin de bestaande verloven in het kader van de geboorte en de latere zorg voor het kind geïntegreerd worden. In het familiekrediet is er ook plaats voor nieuwe of aangepaste modaliteiten zoals bijvoorbeeld opname door grootouders en het stimuleren van opname door beide ouders. Bij kinderen die maar 1 ouder (meer) hebben, maakt die ouder aanspraak op het volledig rugzakje” (p. 16).

(73) Gezinsbond & Kenniscentrum Gezinswetenschappen (2024). [Gezinskabinet. Gezinnen aan het woord. Hoe kunnen gezinnen \(beter\) ondersteund worden, door wie en wanneer?](#), p. 52.

(74) Zie De Coster, S. (2025, 27 februari). Federaal regeerakkoord heeft één blinde vlek. [De Gids op Maatschappelijk Gebied](#).

(75) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): “Partners worden gestimuleerd om in hun huwelijkscontract of wettelijk samenlevingscontract een pensioensplit te voorzien voor het geval van een (echt)scheiding. Er wordt ingezet op een brede communicatie aan de bevolking over dit onderwerp” (p. 51). Het [Federale Regeerakkoord van 30 september 2020](#) voorzag dat de pensioensplit zou worden bestudeerd (p. 23).

(76) Zie Team Vooruit (2024, 13 mei). [Opnieuw Vooruit na jaren stilstand en achteruitgang in Vlaanderen](#).

- De decretale doelstelling van kinderopvang voor iedereen met een opvangbehoefte vanaf 2020 werd op een diefje geschrapt⁽⁷⁷⁾.

Tussen '19 en '23 zagen we het aanbod aan kinderopvang afnemen met maar liefst 2.000 plaatsen⁽⁷⁸⁾.

Als we *vooruit* kijken, dan zijn de beloofde 5.000 plaatsen vrij relatief⁽⁷⁹⁾. Het scenario van de Toekomstgroep, dat voor 2034 29.000 plaatsen voorschrijft, wordt in de verste verte niet gevolgd⁽⁸⁰⁾.

Aan de vooravond van haar begrafenis trok de regering-Jambon 270 miljoen euro uit voor de kinderopvang⁽⁸¹⁾. Tijdens de rouwmaaltijd zegde Diependaele-I 200 miljoen toe⁽⁸²⁾, waarvan 30 miljoen van de gezinnen zelf komt door een zogenaamde 'herkalibrering' van de kindkorting op de ouderbijdrage⁽⁸³⁾. Niet voor het eerst betalen kroostrijke gezinnen het gelach, zoals we zagen bij het Groeipakket⁽⁸⁴⁾.

(77) [Ontwerp van decreet](#) tot wijziging van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters en het decreet van 3 mei 2019 houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten.

(78) Opgroeien (2025), [Cijferrapport Kinderopvang baby's en peuters](#).

(79) Een eerste oproep voor uitbreiding zal mikken op [5.000 nieuwe plaatsen](#). Hierover werd gecommuniceerd zonder dat het beloofde plan reeds voorligt. Het ambitieniveau van de Vlaamse Regering ligt hoger: [Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025](#): "De Vlaamse Regering maakt voor de kinderopvang 200 miljoen euro extra vrij. De ambitie is om tienduizend kwaliteitsvolle, betaalbare extra plaatsen te creëren" (p. 39).

(80) Toekomstgroep Kinderopvang (2024). [Een toekomstplan voor de Vlaamse kinderopvang. Hefbomen en bouwstenen vanuit de Toekomstgroep kinderopvang](#). Zelfs met een aangroei van 10.000 plaatsen op vijf jaar tijd – wat nu illusoir lijkt – realiseert het beleid maar 2/3 van wat de Toekomstgroep voorschrijft.

(81) Opgroeien (2023). [Vlaamse Regering investeert 270 miljoen extra in de kinderopvang](#).

(82) Vlaamse Regering (2024). [2025-2029. Vlaamse Begroting](#), p. 8.

(83) In de ouderbijdrage-regeling voor organisaties die werken met inkomenstarief wordt vanaf minstens twee kinderen ten laste een [korting](#) (4,05 EUR in 2025) toegekend. De kinderen moeten niet allemaal naar de opvang gaan en tellen mee tot en met het jaar waarin ze twaalf jaar worden. De Vlaamse Regering wil de kindkorting voor grote gezinnen 'herkalibreren'. Dit moet in 2025 al 10 mioe EUR en op kruissnelheid [30 mioe EUR](#) opbrengen. De aanpassing zal gefaseerd worden ingevoerd. De bestaande attesten kinderopvang blijven gelden. Vermits een attest doorgaans drie jaar geldig is, betekent dit dat de aanpassing [in 2025](#) een derde van de vooropgestelde besparing zal opleveren. Zie ook Vlaamse Regering (2024). [2025-2029. Vlaamse Begroting](#), p. 7 (waar foutief sprake is van een besparing van 72 mioe EUR tegen 2029; dit bedrag omvat nog andere besparingen).

(84) Onder Vandeuren werd komaf gemaakt met de rangregeling (met een uitdovende regeling voor kinderen in het oude systeem). De nieuwe [Federale Regering](#) gaat verder op dit elan in het kader van de gezinsfiscaliteit: "De regering wil elk kind zo veel mogelijk gelijk behandelen. De toeslag op de belastingvrije som zal worden gemoderniseerd en meer in lijn worden gebracht met de hedendaagse sociologische realiteit. In de toekomst zal ieder kind dezelfde toeslag krijgen tot een bepaald plafondbedrag, deze hervorming is budgetneutraal" (p. 32). Zie

De kindratio van één begeleider voor maximaal zeven kinderen zal, na een overgangsperiode, pas in 2027 van kracht worden⁽⁸⁵⁾. Nu al trekt de minister de handrem op voor verbeteringen bij gebrek aan middelen, mensen en infrastructuur⁽⁸⁶⁾. Haar partij stelde voor om tegen 2029 de ratio te verlagen naar één op zes, wat 195 miljoen zou kosten⁽⁸⁷⁾. Dit zou voor een kwalitatieve boost zorgen, maar daarmee zouden de extra middelen op zijn *zonder één* bijkomende plaats, *zonder* een loon dat concurrentieel is met kinderverzorgsters in het onderwijs⁽⁸⁸⁾ en *zonder* een verhoging van het aandeel van de opvang dat werkt met inkomenstarief⁽⁸⁹⁾. *Akkoord*, we staan niet stil, maar zo perspectief-biedend is 200 miljoen dus niet, zeker als men de claims uit de vorige legislatuur erbij neemt⁽⁹⁰⁾.

Gezinsbond (2025, 1 februari). [Nood aan hervormingen mag voor Gezinsbond niet ten koste gaan van gezinnen](#): “Kiezen voor kinderen weegt op het gezinsbudget. Omdat het Groeipakket de minimumkosten van kinderen lang niet dekt, is een kindvriendelijke personenbelasting voor de Gezinsbond cruciaal. Een onderdeel daarvan is de belastingvrije som voor kinderen ten laste. Dat bedrag wordt nu geüniformeerd en dus komt er een gelijk belastingvoordeel voor elk kind. Tot nu toe steeg dat belastingvoordeel mee met het aantal kinderen om grote gezinnen te ondersteunen. De Gezinsbond kan zich vinden in een gelijke belastingvrije som voor elk kind, maar enkel als die voldoende hoog is en de grote gezinnen niet te hard raakt. Omdat deze hervorming budgetneutraal zou zijn, betekent dit dat grotere gezinnen zullen verliezen, terwijl de sociologische realiteit ons ook leert dat er steeds meer samengestelde gezinnen zijn”.

(85) Opgroeien. [Toepassing van de verlaagde kindratio in de groepsopvang \(baby's en peuters\)](#).

(86) [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “De eerste stappen in het verlagen van de ratio kinderen-begeleiders zijn gezet. We volgen dat proces verder nauwgezet op. Na evaluatie maken we werk van verder te nemen stappen. We waken er te allen tijde over dat de verlaging van de ratio geen te grote terugval in het aantal beschikbare plaatsen oplevert. We blijven, als kritieke randvoorwaarde om een lagere ratio te kunnen realiseren, inzetten op het aantrekken van voldoende en geschikt personeel” (p. 97).

(87) De twaalf politieke partijen die in de vorige legislatuur vertegenwoordigd waren in de Kamer van volksvertegenwoordigers dienden bij het [Federaal Planbureau](#) een prioriteitenlijst in met een reeks maatregelen die ter doorrekening werden voorgelegd.

(88) Zie [Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025](#): “Samen met alle aanbieders moet worden gewerkt aan een masterplan waarin het personeel centraal staat. De minister is het eens met de stelling dat kinderbegeleiders en -verzorgsters in de crèche en in de klas hetzelfde werk doen. Het zou motiverender zijn om dezelfde inschaling te hebben. Dat moet nauwgezet worden bekeken. Drempels moeten worden weggewerkt. Statuten en verloning moeten worden bekeken” (p. 112).

(89) Vandaag krijgt 82% van alle opvangplaatsen de subsidie inkomenstarief. Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We hervormen de ouderbijdrage in de inkomensgerelateerde kinderopvang waarbij we maximaal streven naar een bijdrage in functie van het gezinsinkomen” (p. 119).

Ook het Gezinskabinet maakte duidelijk dat kinderopvang vooral bedoeld is voor ouders met regelmatige arbeidsuren⁽⁹¹⁾. Onder De Wever-I wordt de flexibilisering van de arbeid aanbeden⁽⁹²⁾. Zullen die flexibele ouders ook flexibele opvang vinden? Kunnen zij 24 op 24 en 7 op 7 terecht in bedrijfscrèches?⁽⁹³⁾

- De stelling *sans gêne* van mevrouw Gennez dat we twintig jaar nodig zullen hebben om wachtlijsten allerhande weg te werken⁽⁹⁴⁾, gaat wellicht ook op voor de meer dan 8.500 stemloze kinderen en hun gezinnen die niet de intensieve hulp krijgen waarvoor ze door de overheid geïndiceerd zijn⁽⁹⁵⁾. Dat een deel van hen reeds beperkte hulp krijgt, doet geen afbreuk aan de vaststelling dat de overheid mee verantwoordelijk, en misschien wel aansprakelijk is voor de escalatie van verontrustende situaties.

(90) Vooruit wou onder meer:

- tegen 2029 voldoende fondsen voorzien om een inkomensgerelateerde kinderopvangplaats te voorzien voor elk kind tussen 1 en 2,5 jaar. Het [Federaal Planbureau](#) kwam hierbij uit op een meerkost van 186 mioe EUR.
- dat elk kind dat vanaf 2025 instroomt in de cohorte kinderen boven 1 jaar 130 dagen gratis kinderopvang per jaar krijgt tot het moment dat het kind instroomt in het kleuteronderwijs. Het [Federaal Planbureau](#) kwam hierbij uit op een meerkost van 158 mioe EUR.

(91) Loosveldt, G. (2025). *Gezinnen en opvang van kinderen. Verwachtingen van ouders (Deelrapport van het Gezinskabinet-onderzoek)*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool), in voorbereiding. Het [VIONA-rapport](#) (2023) over de link tussen kinderopvang en tewerkstelling laat zien dat de mantra van ‘kinderopvang voor wie werkt’ het best opgaat voor ouders met een vast contract, die thuis kunnen werken en die geen moeilijke werkuren hebben.

(92) Zie [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#): “De regering zet zich in voor een grondige modernisering van de arbeidsmarkt, gericht op een betere balans tussen werkzekerheid, sociale bescherming en de nood aan flexibiliteit in een veranderende arbeidsmarkt. Met oog voor de uitdagingen van digitalisering en globalisering willen we een kader scheppen dat werknemers de nodige zekerheid biedt, terwijl bedrijven over de flexibiliteit beschikken om hun concurrentiepositie te versterken. Dit houdt in dat regels rondom arbeidstijd en werkvormen worden aangepast aan de noden van zowel werkgevers als werknemers, met aandacht voor de sociale bescherming en de werkbaarheid van jobs. Zo creëren we een toekomstgerichte arbeidsmarkt die meer mensen aan het werk houdt en waarin duurzame loopbanen worden bevorderd” (p. 10). Gezinsbond: “De nieuwe versoepelingen voor werkregelingen creëren een meer flexibele arbeidsmarkt. Werkende ouders of mantelzorgers kunnen echter niet altijd zo flexibel zijn, want voor onregelmatige uurroosters bestaat er weinig tot geen opvang”: Gezinsbond (2025, 1 februari). [Nood aan hervormingen mag voor Gezinsbond niet ten koste gaan van gezinnen](#).

(93) De Vlaamse Regering wil “[ervoor zorgen dat de kinderopvang – door flexibele openingstijden of door het integreren van kinderopvanglocaties in scholen of op bedrijventerreinen – voldoet aan de noden van die werkende ouders. Initiatieven van bedrijven om kwaliteitsvolle kinderopvang te voorzien voor hun werknemers blijven we verder ondersteunen en aanmoedigen”: [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 119. De vorige Vlaamse Regering had 1 mioe EUR veil voor de zoektocht naar bedrijven die wilden investeren in kinderopvangplaatsen voor hun werknemers. Begin 2025 is het [resultaat](#) bijzonder mager; geen enkel bedrijf werd blijkbaar bereid gevonden om te investeren.

Sinds het Globaal Plan Jeugdzorg van minister Vervotte konden we elke legislatuur wel een plan voor de jeugdhulp spotten. Een masterplan kan er nog wel bij⁽⁹⁶⁾.

De regering-Diependaele geeft niet het signaal dat zij minder uithuisplaatsingen van kinderen wil, wél integendeel⁽⁹⁷⁾, maar is zij ook bereid om pakweg 1.000 residentiële plaatsen te creëren?⁽⁹⁸⁾ Dat kunnen ook relatief nieuwe werkvormen zijn waarvoor we een aanzet vinden in het beleid, zoals het verblijf van ouders op de campus op bepaalde dagen⁽⁹⁹⁾. In dat geval is al meer dan 40% van de voorziene 120 miljoen EUR opgesoupeerd⁽¹⁰⁰⁾.

In de achterraut zien we de erfenis van Vandeuren. ‘Transities’ worden ‘hervormingen’⁽¹⁰¹⁾, met wantrouwen onder de motorkap.

(94) Droeven, V., & Beel, V., (2024, 23 november). Interview Caroline Gennez: ‘We gaan twintig jaar nodig hebben om alle wachtlijsten weg te werken’. [De Standaard](#).

(95) Opgroeien. [Cijferrapport. Aanvragen crisisjeugdhulp en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp](#). Op 31 december 2023 stonden in totaal 8.545 kinderen en jongeren op een wachtlijst voor niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (exclusief Persoonlijke assistentiebudget). Op het moment van de lezing was het wachtlijstcijfer voor 2024 nog niet vrijgegeven.

(96) Zie onder meer:
- [Globaal Plan Jeugdzorg. De kwetsbaarheid voorbij... Opnieuw verbinding maken](#) (Vervotte, 2007);
- [Perspectief! Evaluatie van het Globaal Plan Jeugdzorg. Visie op en toekomstperspectieven voor welzijn van kinderen en jongeren](#) (Heeren, 2009);
- [Een 2.0-aanpak voor integrale jeugdhulp in Vlaanderen](#) (Vandeuren, 2016);
- [Conceptnota voor een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid ‘Vroeg & Nabij’](#) (Crevits, 2023);
- [Crisis- en investeringsplan jeugdhulp](#) (Crevits, 2023).
Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “Op basis van de beleidsacties opgenomen in het meerjarenplan Jeugdhulp 2024-2029 voeren we de nodige evaluatie en regelgevende aanpassingen door aan het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp” (p. 123).

(97) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We aarzelen niet om jongeren uit huis te plaatsen wanneer dat nodig is om hen alle kansen te geven” (p. 122).

(98) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We investeren in extra capaciteit in de residentiële jeugdhulpverlening op de meest kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier” (p. 122).

(99) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We bouwen verder op de al bestaande initiatieven rond de gezamenlijke opvang ouder-kind” (p. 122).

(100) Zie Vlaamse Regering (2024). [2025-2029. Vlaamse Begroting](#), p. 8

(101) Zie o.m. [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “Met 120 miljoen euro extra de volgende 5 jaar, zullen we zorgen voor meer extra plaatsen en een voldoende en passend aanbod. Maar ook hier geldt: investeren zonder te hervormen heeft geen enkele zin. In nauw overleg met de sector zal ik daarom nagaan welke hervormingen noodzakelijk zijn om meer kinderen en jongeren sneller die juiste hulp of die veilige plek te bieden” (p. 12). Vgl. Vandeuren, J., & Van Baelen, J.-P. (2024, 13 mei). ‘Het is nu het moment voor grote hervormingen in zorg en welzijn’. [Sociaal.net](#): “Het zal ook niet helpen om alleen maar meer geld te investeren om meer van

De exclusiecriteria van de voorzieningen moeten immers onder de loep⁽¹⁰²⁾ en wellicht zal men subsidies korten wanneer de erkende capaciteit niet volledig wordt ingevuld. Dat daar goede redenen voor zijn, zoals de draagkracht van de organisatie, is bijzaak.

Het onrecht van de jarenlange niet-indexering van de werkingsmiddelen wordt niet rechtgezet met de aalmoes van een halve indexering dit jaar, in '28 en in '29⁽¹⁰³⁾.

Medewerkers ontslaan om nog voedsel in snelverkoop te kunnen inslaan? *You ain't seen nothing yet*. Misschien moeten er maar een paar organisaties het faillissement aanvragen⁽¹⁰⁴⁾. Dan hebben we er meteen wat OverKophuizen bij⁽¹⁰⁵⁾.

- Ondanks de gestage groei van het aantal terbeschikkingstellingen de voorbije jaren, blijft de wachtlijst voor een persoonsvolgend budget aandikken⁽¹⁰⁶⁾.

hetzelfde te doen. Er zijn systemische veranderingen noodzakelijk. En dat betekent ook dat het altijd zoeken zal zijn naar een evenwicht tussen respect voor individueel verworven rechten – het fameuze standstillbeginsel – en het maken van transitie in de overtuiging dat dit zal leiden tot meer gezondheidswinst en levenskwaliteit op niveau van de hele bevolking”.

(102) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “De Vlaamse Regering neemt de exclusiecriteria in de residentiële jeugdhulp onder de loep en werkt die zoveel mogelijk weg” (p. 122).

(103) [Ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2025](#), p. 53.

(104) De niet-indexering van de werkingsmiddelen klagen wij van jaar tot jaar aan. “Een onderzoek van het Rekenhof zou duidelijk maken hoe dit de kwaliteit van de ondersteuning en de hulpverleningscapaciteit aantast en de continuïteit van de werking van organisaties ondermijnt”: Loosveldt, G., & Emmerly, K. (2023). [In de maalstroom. Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2022](#). Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool). Zie ook o.m. Bouckaert, M. (2024, 13 februari). Te weinig werkingsmiddelen voor jeugdhulp: ‘De maat is vol’. [Sociaal.net](#); Bouckaert, M. (2025, 13 februari). ‘Het niet-indexeren van de werkingsmiddelen moet stoppen’. [Sociaal.net](#).

(105) [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We zetten daarom ook verder in op psycho-educatie, onder meer in de OverKop-huizen. De OverKop-huizen breiden we verder uit over heel Vlaanderen en streven naar minstens 1 OverKop-huis in elke eerstelijnszone, dat zich laagdrempelig opstelt om jongeren met een hulpvraag te lokaliseren en ondersteunen” (p. 124).

(106) Zie VAPH (2024). [Een kwaliteitsvol leven voor iedere persoon met een handicap in een open en toegankelijke samenleving - Aanbevelingen van het VAPH voor het regeerakkoord 2025-2029](#), p. 23.

Dit is het VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap niet ontgaan.

Het stelde vorig jaar dat mensen vaak geen ander alternatief hebben dan grotendeels te steunen op mantelzorg⁽¹⁰⁷⁾. Het half miljard dat voor deze legislatuur is voorzien is ongeveer een derde van wat nodig is om de wachtlijst weg te werken⁽¹⁰⁸⁾.

Voor de 10.000 rechthebbenden in prioriteitengroep 3 betekent ‘hervormen’ dat het merendeel onder hen afgeserveerd zal worden, onder meer richting gezinszorg⁽¹⁰⁹⁾.

Op het Koningsplein aanbeland is het tijd voor een picknick, met gevulde brooddozen, voorlopig nog zonder Vlaamse cofinanciering⁽¹¹⁰⁾.

(107) Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2024). [Concluding observations on the combined second and third periodic reports of Belgium](#): “The Committee notes with concern: [...] (b) That whilst the Flemish and Walloon regions have introduced personal assistance for adult persons with disabilities, the lack of sufficient funding has resulted in applicants being put on inordinately long waiting lists that effectively pre-empt the enjoyment of the right to independent living and being included in the community” (p. 11).

(108) Het gaat meer precies om 478 mioe EUR extra in 2029: Vlaamse Regering (2024). [2025-2029. Vlaamse Begroting](#), p. 8. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (2024) gaat uit van 1,4 miljard EUR dat nodig is om aan alle zorg- en ondersteuningsnoden te voldoen: zie VAPH (2024). [Een kwaliteitsvol leven voor iedere persoon met een handicap in een open en toegankelijke samenleving - Aanbevelingen van het VAPH voor het regeerakkoord 2025-2029](#), p. 23.

(109) Zie o.m. [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “We verhogen ook het gebruik en de toegankelijkheid van de thuiszorgvoorzieningen voor personen met een handicap en zoeken oplossingen op de ondersteuningsvragen van de personen met een handicap waarvoor we (nog) geen persoonsvolgend budget kunnen ter beschikking stellen” (p. 72). Ook in de vorige legislatuur werd een deel van de [extra subsidiabele uren gezinszorg](#) voorbehouden voor mensen met een handicap in prioriteitengroep 3.

(110) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “Als basisscholen en het betrokken lokale sociale beleid in collectieve ondersteuning willen voorzien rond gezonde maaltijden op school kunnen ze een beroep doen op Vlaamse cofinanciering” (p. 145).

Het Grondwettelijk Hof zal zijn handen vol hebben met het aftoetsen van hervormingen aan artikel 23 van de Grondwet, de sociale *stand still*-verplichting⁽¹¹¹⁾. De voorrangregeling in de kinderopvang is maar één van de testcases⁽¹¹²⁾.

De wielen van de bus gaan rond en rond⁽¹¹³⁾ maar die van het beleid lopen vast: zelfs met bijkomende middelen wordt het beleid vleugellam als de sociale professionals, waaronder gezinsondersteuners, ontbreken of afhaken⁽¹¹⁴⁾. Het helpt ook niet wanneer gratis het beeld wordt opgeroepen van professionals die alleen maar aan de vergadertafel over het gezin praten en niet mét het gezin⁽¹¹⁵⁾.

Maar goed, ook het beleid is blijkbaar begaan met 'regie bij de gezinnen'. Daarom ga ik er van uit dat de veelzijdige trajectondersteuner uit het Vroeg en Nabij-decreet wordt omarmd⁽¹¹⁶⁾ en niet, zoals bij de lokale gezinscoaches, als keizer zonder kleren wordt geparkeerd bij de lokale besturen⁽¹¹⁷⁾.

(111) Artikel 23 van de Grondwet bevat een standstill-verplichting "die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate vermindert zonder redelijke verantwoording" (Arrest nr. 92/2023 van 15 juni 2023 van het [Grondwettelijk Hof](#)). Vandeuren en Van Baelen maken veelbetekend gewag van "het fameuze standstillbeginsel". Zie ook Blomme, N., De Becker, E., & Ogenhaffen, T. (2024). Het Persoonsvolgend Budget door zwaar weer. Welke (r)evoluties laten sociale grondrechten toe? *Rechtskundig Weekblad*, 2024-25(9), 323-338.

(112) Beroep tot vernietiging van artikel 5 van het Vlaamse programmadecreet van 22 december 2023 bij de begroting 2024, ingesteld door het Algemeen Christelijk Vakverbond van België en anderen, *Belgisch Staatsblad* 5 juni 2024.

(113) 'De wielen van de bus gaan rond en rond' is de Nederlandstalige versie van het kinderliedje 'The Wheels on the Bus' dat vaak gezongen door jonge kinderen tijdens school- of busreizen. Het liedje vindt zijn oorsprong in de Verenigde Staten en wordt toegeschreven aan Verna Hills. Het werd voor het eerst gepubliceerd in 1937.

(114) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): "Door onder meer de arbeidsomstandigheden te verbeteren, willen we een omgeving creëren die niet alleen nieuw talent aantrekt, maar ook toegewijde mensen behoudt. Dit is een basisvoorwaarde voor kwaliteitsvolle dienstverlening" (p. 58).

(115) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): "De personeelsinzet moet voornamelijk in of met het gezin zijn en niet aan de vergadertafel over het gezin" (p. 122).

(116) Zie [Decreet 17 mei 2024 over de organisatie van een geïntegreerd jeugd- en gezinsbeleid](#).

(117) [Bijlage 4 – Antwoord op de vooraf ingediende schriftelijke begrotingsvragen](#) - verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025: "De methodieken en waardevolle ervaringen uit de pilootprojecten 'lokale gezinscoaches' kunnen verder worden uitgedragen naar de diverse sectoren. Er zijn geen structurele middelen

‘De school dat is een apen-kot, parlez-vous’⁽¹¹⁸⁾.

Vorige legislatuur kon u zich nog vergapen aan een minister van onderwijs die het wel zag zitten om te controleren of er thuis Nederlands werd gesproken en die hiervoor het Groeipakket als wortel en stok wou inzetten⁽¹¹⁹⁾.

Vandaag worden ouders verder in de mal van het verantwoordelijk ouderschap gegoten.

Bij de Hallepoort⁽¹²⁰⁾ lopen we vast. Het licht blijft op rood staan.

Winokio, ben je gestresseerd? 4-4-4 kalmeert!

Wat is er onverantwoord aan een overheid die ouders op hun verantwoordelijkheden wijst? Ouders zijn toch dé eerste verantwoordelijken voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen?⁽¹²¹⁾

Wordt dit principe niet doorgetrokken in de burgerlijke aansprakelijkheidsregeling voor ouders? Zelfs nu ouders er niet meer kunnen aan ontsnappen door te bewijzen dat ze geen fout

voorzien voor de lokale gezinscoaches die tijdens de tijdelijke projecten werden gefinancierd” (p. 130). Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): “Er worden maximale inspanningen gedaan om jongeren in de jeugdhulp van trajectbegeleiding te voorzien en maken de verbinding met de methodiek van lokale gezinscoaches” (p. 94).

(118) [Het apekot van Vuile Mong en zijn Vieze Gasten](#) uit 1974 vertelt op ironische wijze over iemand die zijn hele bestaan lang van het leven wil genieten, maar achtereenvolgens in de kindercrèche, de school, het leger, de fabriek en het bejaardentehuis belandt. Al deze plaatsen zijn volgens de zanger ‘een apekot’. Aan het einde van het lied sterft het hoofdpersonage zonder ooit echt van het leven te hebben genoten.

(119) Voormalig onderwijsminister [Ben Weyts](#) op 25 januari 2023: “Maar onze boodschap is ook dat het niet alleen een verantwoordelijkheid van de scholen is. Het gaat niet op om alle verantwoordelijkheden, maatschappelijke en ouderlijke, door te schuiven naar de school. Dat stopt ergens. Je moet ook als ouder je verantwoordelijkheid nemen, zeker in de wetenschap dat je daarmee je kinderen een betere toekomst geeft. Dat moeten we inderdaad ook stimuleren, met mijns inziens niet alleen positieve stimuli. In extremis moet je ook overwegen om dat ten aanzien van ouders die hun verantwoordelijkheden niet nakomen, die het engagement dat ze aangaan en onderschrijven in het schoolreglement, niet nakomen, ook met repressieve en financiële ingrepen te kunnen doen”.

(120) De hoofdzetel van Opgroeien bevindt zich in de Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel.

(121) Zie artikel 18.1 Kinderrechtenverdrag: “States Parties shall use their best efforts to ensure recognition of the principle that both parents have common responsibilities for the upbringing and development of the child. Parents or, as the case may be, legal guardians, have the primary responsibility for the upbringing and development of the child. The best interests of the child will be their basic concern”.

hebben begaan in de opvoeding en het toezicht van hun kinderen jonger dan zestien?⁽¹²²⁾

En hoe zit het dan met het strafrecht? Is het niet zo dat men daar aanvaardt dat ouders, door een ‘gebrek aan toezicht’, het plegen van een jeugddelict kunnen vergemakkelijken?⁽¹²³⁾

Ja, toch?

Beste mensen, de responsabilisering van ouders door het beleid is problematisch omdat ze de indruk wekt *dat* ouderlijke verantwoordelijkheid een vaste inhoud heeft, *dat* verantwoordelijkheidszin tot een verzekerde uitkomst leidt en *dat* die verantwoordelijkheid ook maatschappelijke vraagstukken oplost.

Problematisch is vooral ook het wegdeemsteren van een positieve benadering van de ouderlijke verantwoordelijkheid. Kunnen we maar op één manier maatschappelijke erkenning geven aan de ouderlijke rol in het opvoeden? Die positieve insteek vinden we wel terug in het beloofde onderzoek om het zorgouderschap voor

(122) Artikel 6.12 Boek 6 ‘Buitencontractuele aansprakelijkheid’ van het Burgerlijk Wetboek: “Ouders, adoptanten, voogden en pleegzorgers, voor zover zij het gezag hebben over de persoon van een minderjarige van minder dan zestien jaar, zijn foutloos aansprakelijk voor de schade die deze laatste door zijn fout of door een ander tot aansprakelijkheid leidend feit veroorzaakt aan derden.

Ouders, adoptanten, voogden en pleegzorgers, voor zover zij het gezag hebben over de persoon van een minderjarige van zestien jaar of meer, zijn aansprakelijk voor de schade die deze laatste door zijn fout of door een ander tot aansprakelijkheid leidend feit veroorzaakt aan derden. Zij zijn niet aansprakelijk indien zij aantonen dat de schade niet te wijten is aan een fout van hun kant”.

(123) Artikel 84 Jeugdbeschermingswet: “In alle gevallen waarin een minderjarige een jeugddelict heeft gepleegd en welke maatregel ook tegen hem is genomen, kan, indien het feit vergemakkelijkt werd door gemis aan toezicht, degene die de minderjarige onder zijn bewaring heeft, veroordeeld worden tot gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en tot geldboete van één tot vijftientig frank, of tot een van die straffen alleen, onverminderd de bepalingen van het Strafwetboek en van de bijzondere wetten betreffende de deelneming”.

plusouders in te voeren, een blijver in onze staat van het gezinsbeleid⁽¹²⁴⁾. Dat onderzoek ligt er trouwens al jaren, denk maar aan het werk van Ulrike Cerulus⁽¹²⁵⁾.

Ouders krijgen een prominente plaats in de verklaringen die het beleid geeft voor negatieve maatschappelijke fenomenen zoals jeugddelinquentie⁽¹²⁶⁾. De goegemeente knikt ja, en de overheidsplicht om ouders te steunen in hun rol⁽¹²⁷⁾ maakt steeds meer plaats voor een controlerende en punitieve benadering, om Rudi Roose te parafraseren⁽¹²⁸⁾.

Jeugdrechters krijgen tools om ouders van jeugddelinquenten te responsabiliseren⁽¹²⁹⁾. Gaat men voor een versterking van de delictgerichte contextbegeleiding⁽¹³²⁾ of worden de werkstraffen voor ouders terug uit de laadbak gehaald?⁽¹³³⁾

Winokio, ik maak me zorgen. Is het oranje voor jou? *Heb je een kort lontje, hangt er soms mist in je hoofd, laat je het gewoon gebeuren, kom je niet tot rust, spreek of denk je slecht over jezelf en je kinderen?*⁽¹³⁴⁾

(124) In 2021 schreven we: “Sturend is de overheid ook in de mate waarin zij wel of niet erkenning geeft aan bestaande gezinnen. Hierboven gaven we aan dat de afwezigheid van beleid ook beleid is. Een burgerrechtelijke regeling voor het zorgouderschap is blijkbaar niet aan de orde. De algemene beleidsnota justitie geeft hier rond niet thuis. Het rapport van de Nederlandse Staatscommissie Herijking Ouderschap kan mogelijk inspirerend werken”: zie Loosveldt, G., & Emmery, K. (2021). [Met de nodige afstand? Een staat van het gezinsbeleid in Vlaanderen 2020](#). Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee).

(125) Cerulus, U. (2019). *Een statuut voor de zorgouderschap in het licht van de grondrechtenbescherming*. die Keure.

(126) Premier De Croo stelde bijvoorbeeld n.a.v. ‘[Nieuwjaarsrellen](#)’: “Het is de verantwoordelijkheid van de ouders om ervoor te zorgen dat hun kinderen, of andere familieleden, niet zomaar geweld plegen op straat. Het is de verantwoordelijkheid van de ouders, die avond maar eigenlijk ook de avonden ervoor, om ervoor te zorgen dat die klaarblijkelijke normvervaging niet kan optreden”.

(127) Artikel 18.2 Kinderrechtenverdrag: “For the purpose of guaranteeing and promoting the rights set forth in the present Convention, States Parties shall render appropriate assistance to parents and legal guardians in the performance of their child-rearing responsibilities and shall ensure the development of institutions, facilities and services for the care of children”.

(128) Peuteman, A. (2024). Jeugdzorg: ‘De nieuwe Vlaamse regering maakt een onderscheid tussen goede en slechte ouders’. [Knack](#).

(129) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “We voorzien tools voor de rechter om ouders op hun ouderlijke verantwoordelijkheid te wijzen en/of de nodige gezinsondersteuning te bieden” (p. 229).

(132) Een [Exploratief onderzoek en procesevaluatie van de delictgerichte contextbegeleiding binnen het jeugddelinquentierecht](#) (Mathieu, S., Pleysier, S., & Put, J., 2022) deed onder meer volgende aanbevelingen: “Wees ervan bewust dat de doelgroep binnen [delictgerichte contextbegeleiding] vaak multiprobleemgezinnen betreft, waarbij er op verschillende levensdomeinen problemen zijn. Zet ook verder in op initiatieven die maatschappelijke problemen (o.a. armoede, discriminatie) aanpakken” en “Zet praktijkonderzoek naar DCB verder, zodat diensten hun methodiek verder kunnen onderbouwen en daarmee bestaande praktijk kunnen verbeteren” (p. 97)

(133) Het [Vlaams Actieplan Jeugddelinquentie](#) (2023) van de ministers Crevits en Demir uit de vorige legislatuur opperde om werkstraffen op te leggen aan ouders. Dit neigde naar vergelding en niet naar het inzetten

De vering van deze bus is naar de haaien, maar Arcadia⁽¹³⁵⁾ rekent op uw veerkracht⁽¹³⁶⁾. Meer inzetten op de ondersteuning van ouders bij mentale problemen vindt de Vlaamse Regering uitermate belangrijk⁽¹³⁶⁾. Disclaimer: volgens dr. Bart en dr. Matthias moet het wel gedaan zijn met ‘elke vorm van mentaal onbehagen te therapeutiseren’⁽¹³⁷⁾. *Nie neuten*⁽¹³⁸⁾.

Kijk goed door het raam en *roep lava*⁽¹³⁹⁾ als je een ouder ziet die lichtzinnig op zoek is naar een label voor zijn kind⁽¹⁴⁰⁾. Hoe ‘vroeg’ wordt de vroegdiagnostiek in 2025?⁽¹⁴¹⁾

We kruisen een bus met leerlingen van het buitengewoon onderwijs. In het regeerakkoord is voorzien dat er opvang voor deze leerlingen op school wordt uitgebouwd⁽¹⁴²⁾ – een belangrijke stap, en een vraag die ook werd gesteld in het Gezinskabinet⁽¹⁴³⁾. Maar tegelijk zal er voor het leerlingenvervoer voortaan gekeken worden naar de ‘mogelijkheden van leerlingen en ouders’. Insinueren dat ouders hun verantwoordelijkheid afschuiven, is een blijk van wantrouwen.

op beter ouderschap of een betere ouder-kind-relatie. De complexe realiteit van die gezinnen werd herleid tot nalatigheid of verzuim: Loosveldt, G., Emmerly, K., & Vandewaerde, S. (2025, 14 februari). Alle aandacht naar ‘onverantwoordelijke ouders’, is dat verantwoord beleid? [Sociaal.net](https://www.sociaal.net). Zie ook Loosveldt, G. (2023). [Actieplan Jeugddelinquentie en bestrafning van ouders. Diverse bedenkingen](#). Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool); De Bondt, W. (2023). Werkstraffen voor ouders van jeugddelinquenten: (n)iets nieuws onder de zon. *Tijdschrift voor Jeugdrechten en Kinderrechten*, 157-164; Menten, N. (2023). Ouders van jeugddelinquenten: straffe actie nodig? *Tijdschrift voor Jeugdrechten en Kinderrechten*, 165-170.

(134) Zie <https://www.kindengezin.be/nl/thema/ontwikkeling-en-gedrag/gedrag-en-opvoeding/stress-aanpakken#anchored-section-3>

(135) *Arcadia* is een sciencefiction-televisiereeks. Vlamingen en Nederlanders leven schijnbaar vreedzaam samen in een dystopische maatschappij. Trouwe Arcadianen kunnen een betere toekomst opbouwen door burgerpunten te verdienen.

(136) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “Mentaal welzijn, mentale weerbaarheid en veerkracht hebben een maatschappelijke aanpak nodig. [...] Op plaatsen waar kinderen en jongeren samen komen, is er meer aandacht voor het vergroten van weerbaarheid en het ontwikkelen van veerkracht” (p. 123). “Veerkracht en weerbaarheid in de brede samenleving zijn essentieel in de huidige maatschappij. Ook vanuit het onderwijs zetten we in op het versterken van de weerbaarheid van jongeren en vormt mentaal welzijn een belangrijk aandachtspunt” (p. 143-144).

(137) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 123 en [Federaal Regeerakkoord 2025-2029](#), p. 113.

(138) ‘Neuten’ is een Oost-Vlaams dialectwoord voor zeuren of klagen.

(139) De vloer is lava is een kinderspel waarbij de deelnemers de grond niet mogen raken. Het spel stimuleert de verbeelding van kinderen en helpt hen bij het ontwikkelen van fysieke vaardigheden.

(140) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 124: “We zorgen ervoor dat kinderen sneller een diagnose krijgen zodat de juiste behandeling op tijd wordt opgestart, zonder echter iedereen een label te willen geven”.

(141) Het doel van de [pilotprojecten vroegdiagnostiek](#) is (1) laagdrempelige diagnostische plekken oprichten, geënt op de plekken waar kinderen, jongeren, gezinnen en hun context al komen, (2) plekken voor effectieve en adequate zorg- en ondersteuningstrajecten op maat organiseren en (3) kennis en expertise

Dat is nog meer uitgesproken wanneer de begrippen ‘verontrustende situatie’ en ‘verontrustende opvoedingssituatie’ door elkaar worden gebruikt⁽¹⁴⁴⁾. Niet elke verontrusting rond een kind of jongere is terug te voeren tot diens opvoeding⁽¹⁴⁵⁾. Het beleid lijkt minder vast te houden aan dat uitgangspunt, onder meer in de werking van gemandateerde voorzieningen⁽¹⁴⁶⁾.

Wantrouwen wordt ingezet om subsidiariteit als principe van jeugdhulp te ondergraven.

De effecten van vrijwillige hulp moeten sneller worden geëvalueerd, en als de situatie niet verbetert, moet de hulp aangescherpt worden, ongeacht de vrijwilligheid bij het gezin⁽¹⁴⁷⁾.

Kiezen voor risicobeheersing en dwang kunnen verantwoord voor de eigen achterban, maar is daarom nog niet wetenschappelijk verantwoord⁽¹⁴⁸⁾. Dat gerechtelijke jeugdhulp meer garanties biedt om te wege op factoren waarover ouders en hulpverleners weinig of geen controle hebben, is een illusie.

samenbrengen om antwoorden op de meest diverse diagnostische vragen te kunnen bieden.

(142) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 143.

(143) Gezinsbond & Kenniscentrum Gezinswetenschappen (2024). [Gezinskabinet. Gezinnen aan het woord. Hoe kunnen gezinnen \(beter\) ondersteund worden, door wie en wanneer?](#), p. 53.

(144) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 121, 122, 168, 225 en 229. Het [decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp](#) maakt geen gewag van ‘verontrustende opvoedingssituatie’, wel van ‘verontrustende situatie’, zijnde “een situatie die de ontwikkeling van een minderjarige bedreigt doordat zijn psychische, fysieke of seksuele integriteit of die van een of meer leden van zijn gezin wordt aangetast of doordat zijn affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen in het gedrang komen, waardoor het aanbieden van jeugdhulpverlening maatschappelijk noodzakelijk kan zijn” (art. 2, § 1, 54°).

(145) Zie Cliëntenforum (2025, 14 januari). [Reactie en aanbevelingen: beleidsnota Welzijn en beleidsnota Justitie 2024-2029](#).

(146) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#): “Wanneer een kind in een gezin zich in een verontrustende opvoedingssituatie bevindt en daardoor op de radar komt van hulpverlening, dienen alle minderjarigen uit dat gezin opgevolgd te worden tenzij kan vastgesteld worden dat de hulpnood zich enkel voordoet bij de aangemelde jongere” (p. 122).

(147) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 121.

(148) Peuteman, A. (2024). Jeugdzorg: ‘De nieuwe Vlaamse regering maakt een onderscheid tussen goede en slechte ouders’. [Knack](#).

Onze bus rijdt naar Finland, het land met de gelukkigste bevolking⁽¹⁴⁹⁾ en veruit het beste onderwijssysteem⁽¹⁵⁰⁾. Daar zijn we nog lang niet: *Something is rotten in the State of Denmark*⁽¹⁵¹⁾. Waar kom je terecht als je DeepSeek⁽¹⁵²⁾/DiepZiek loslaat op de kinderen en jongeren die niet enkel op school uitvallen? Bij de ouders of de iatrogenese van Warm Vlaanderen?⁽¹⁵⁵⁾

Misschien wordt het stilaan tijd om Bruno op te pikken voor een *hop on, hop off* in de Guimardstraat⁽¹⁵⁶⁾.

Minister Demir heeft het *schootsvel* aangetrokken en ze gaat wild te keer in het gebouw van de *Trias Pedagogica*, daar waar gezin, school en samenleving elkaar zouden moeten vinden. We zien een overheid die de relatie tussen ouders en school wil her-modeleren, waarbij ouders meer moeten ‘geven’ dan vandaag het geval zou zijn. Leerlingen die doorgaans méér hun leerkrachten zien dan hun ouders moeten welopgevoed door de schoolpoort marcheren, klaar voor

(149) Zie (15).

(150) World Economic Forum (2018, 10 september). [10 reasons why Finland's education system is the best in the world](#).

(151) Deze zin uit Shakespeare's tragedie Hamlet [betekent](#) dat er iets fundamenteel mis of verdacht is binnen een bepaalde situatie, organisatie of samenleving. Het duidt op (morele) corruptie, onrecht of verborgen problemen.

(152) Het Chinese DeepSeek ontwikkelt geavanceerde kunstmatige intelligentie-modellen. DeepSeek's AI-assistent, begin 2025 gelanceerd, zou kostenefficiënter zijn dan OpenAI's ChatGPT.

(155) De titel van het [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#) is ‘Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen’.

(156) Bruno Vanobbergen, pedagoog, was administrateur-generaal van Opgroeien. Sinds augustus 2024 is hij directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

kennisoverdracht, met respect⁽¹⁵⁷⁾ én klaar voor de nieuwe autoriteit⁽¹⁵⁸⁾.

Zeg niet langer schoolreglement, maar schoolcontract. Het moet ‘bindende afspraken’ bevatten ‘over de bijdrage van ouders in het ontwikkelings- en leerproces’⁽¹⁵⁹⁾. Veel valt er niet te contracteren: ouders moeten ‘actief de schoolloopbaan van hun kinderen volgen’. Een ouder die niet opdaagt voor een oudercontact of die niet aan huiswerk- en studiebegeleiding doet, is een onverantwoordelijke ouder.

Zijn er misschien redenen denkbaar waarom ouders hier niet toe komen? Moeten we er niet van uitgaan dat ouders doorgaans het beste voor hebben met hun kinderen, ook als het moeilijk gaat?

Nee, het pampieren hebben we wel gehad!

Ouderlijk falen ligt aan de basis van het dalende kennisniveau en zelfs het lerarentekort⁽¹⁶⁰⁾.

(157) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 135: “We vragen respect voor onze leraars en ondersteunen hun gezag”.

(158) Of het om [Nieuwe Autoriteit](#) gaat, is nog maar de vraag. Dit is een opvoedkundige en leiderschapsbenadering die is ontwikkeld door Haim Omer, een Israëlische psycholoog. Zij is gericht op het versterken van de positie van opvoeders (zoals ouders, leerkrachten en hulpverleners) zonder terug te grijpen op ouderwetse, autoritaire methoden. Het doel is om op een vaste, waakzame en geweldloze manier gezag uit te oefenen, terwijl de relatie met het kind of de jongere behouden blijft.

(159) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 144.

(160) Zie <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-werk/plenaire-vergaderingen/1854850/verslag/1857152>

De schoolbonus staat op het spel voor ouders die geen Nederlands kunnen⁽¹⁶¹⁾. Een dialectische tongval is geen bezwaar. Scholen kunnen via het CLB signalen aan het lokaal sociaal beleid doorgeven dat ouders ‘moeite hebben om hun verantwoordelijkheid op te nemen’. Brugfiguren kunnen worden ingezet. Bij onwil kan er beslist worden om de schoolbonus en schooltoeslag rechtstreeks te laten toekomen bij de school of om deze om te zetten in materiële hulp voor de kinderen⁽¹⁶²⁾.

(161) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 136.

(162) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 145.

‘Ik zie een vinger in de lucht’: is het leerplichtonderwijs dan niet kosteloos volgens de Grondwet?⁽¹⁶³⁾ Moeten we de vaststelling van ouderlijke onwil niet overlaten aan de jeugdrechter?⁽¹⁶⁴⁾

(163) Artikel 24, § 3 Grondwet: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

(164) Artikel 29, eerste en tweede lid van de [Jeugdbeschermingswet](#) (1965) bepaalt: Wanneer kinderen die recht geven op gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen grootgebracht worden in omstandigheden die kennelijk en doorgaans niet voldoen aan de eisen inzake voeding, huisvesting en hygiëne, en wanneer het bedrag van de uitkeringen niet wordt aangewend in het belang van de kinderen, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een persoon aanwijzen die ermede belast is het bedrag van die uitkeringen te innen en uitsluitend te gebruiken voor de behoeften van de kinderen en voor de gezinsuitgaven die hen betreffen. De Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank kan daartoe worden aangewezen.

‘Wat doet een jongen van achttien na schooltijd nog op straat? Is er geen bus meer om dit uur die de richting van zijn huis uitgaat?’⁽¹⁶⁵⁾

(165) Dit zijn de eerste zinnen van [Mensen van Achttien](#) van Wim Decraene en Della Bosiers (1977).

Het raakt uw koude kleren niet? Het is flinks beleid

voor een beperkte groep van ouders op een

FlixBus, toch? Het is een kleurloze

responsabilisering die toch vooral ouders met een

migratieachtergrond viseert, is het niet?⁽¹⁶⁶⁾

(166) Zie G. Loosveldt, Gezinsbeleid en etnisch-culturele diversiteit: voorbij het belijden. In D. Geldof, Van Acker, K., Loosveldt, G., & Emmery, K. (2022). *Gezinnen na migratie. Hulpverlening en gezinsbeleid in een superdiverse samenleving*. Garant: "Het (gezins)beleid komt tot stand onder een andere noemer, maar de facto blijkt er een grote overlap te zijn met de doelgroep van etnisch-culturele minderheden".

Vergis u niet: we rijden op een busstrook met een

duidelijke bestemming. In het Groeipakket zijn

schoolbonus en schooltoeslag kleinere

onderdelen. De conditionering ervan is een

testcase voor méér, waarbij het Groeipakket moet

worden 'verdiend' en wegen worden gezocht om

het af te romen voor andere publieke uitgaven.

Het verzet van de SERV tegen 'maatregelen die

geïncorporaliseerd worden voor doelstellingen

die in een ander beleidsdomein thuishoren'⁽¹⁶⁷⁾,

valt op een koude steen.

(167) De [Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen](#) (2024) stelde in zijn advies bij de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding: "De SERV heeft ernstige bedenkingen bij de intentie om via het Groeipakket in te grijpen n.a.v. ongewettigde afwezigheden, onvoldoende participatie van de ouders of onvoldoende kennis van het Nederlands. Om problematische afwezigheden in het onderwijs tegen te gaan of kennis van het Nederlands door de ouders te stimuleren, is er in de eerste plaats geen financiële sanctie nodig maar wel maatregelen die de oorzaken aanpakken. Het Groeipakket kan voor de SERV niet geïncorporaliseerd worden voor doelstellingen die in een ander beleidsdomein thuishoren" (p. 8).

Ook het verweer dat we ons niet mogen blind

staren op dit *ultimum remedium*⁽¹⁶⁸⁾, wil uw

reisleider counteren:

(168) De sanctionering die samenhangt met de ouderlijke responsabilisering wordt door minister Gennez geminimaliseerd. Zij staat achter het betrekken van ouders bij de school en het niet-vrijblijvende karakter ervan, en beklemtoont dat er "[er] [p]as aan het einde van een heel proces [...] sancties [volgen]": Droeven, V., & Beel, V. (2024, 23 november). Caroline Gennez: 'We gaan twintig jaar nodig hebben om alle wachtlijsten weg te werken'. [De Standaard](#).

- Hoe geloofwaardig is het als de regering eerst verklaart dat ouders moeten kunnen worden geresponsabiliseerd, om vervolgens toe te geven dat zij soms worden uitgedaagd in de opvoeding van kinderen met een complexe problematiek?⁽¹⁶⁹⁾

(169) Zie [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 136.

- Brugfiguren, fantastisch, maar met middelen komt de huidige Vlaamse Regering niet over de brug⁽¹⁷⁰⁾. De werkmieren van het geïntegreerd gezinsbeleid komen zelfs niet voor in het beleidsluik armoedebestrijding.

(170) Het [Plan Samenleven](#) uit de vorige legislatuur voorzag een subsidiëring van lokale besturen voor de inzet van brugfiguren.

- Dat een terugvordering van de schooltoeslag na één, in plaats van twee jaar, ongewettigde afwezigheden toelaat om korter op de bal te spelen⁽¹⁷¹⁾, zou steek kunnen houden. Maar of je dan 10 miljoen EUR aan terugvorderingen in de begroting moet inschrijven?⁽¹⁷²⁾ *Ultimum remedium?* Ik denk het niet. Het uitgangspunt blijft dat dat ouders aan de basis liggen van afwezigheden. De realiteit is vaak net iets complexer. Vraag maar aan Greta.

(171) [Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025](#): “De pedagogische voorwaarden bij de schooltoeslag worden strenger. Wanneer een leerling te vaak ongewettigd afwezig is, duurt het twee jaar voor er wordt ingegrepen op de schooltoeslag. Die termijn wordt verlaagd tot één schooljaar om sneller te kunnen ingrijpen bij een te hoog aantal ongewettigde afwezigheden” (p. 24).

(172) [Bijlage 4 – Antwoord op de vooraf ingediende schriftelijke begrotingsvragen](#) - verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen over het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2025: “De verstrenging van de regelgeving in de

Dames en heren, de onverantwoordelijke, foute, nalatige of onverschillige ouder is het product van een ideologische analyse die elke empirische basis mist. Kan een beleid dat steunt op zo'n mens- en maatschappijbeeld ooit evidence-based zijn?⁽¹⁷³⁾

Het is een beeld dat botst met de dagelijkse realiteit en complexiteit van gezinnen.

schooltoeslag rond de afwezigheden in het onderwijs zal tot gevolg hebben dat bij ongeveer 10.000 leerlingen de schooltoeslag zal worden teruggevorderd bij de eindcontrole" (p. 83). "De wijziging van de regelgeving rond onvoldoende aanwezigheid zal ertoe leiden dat er bij de eindcontrole van de schooltoeslag meer toeslagen zullen worden teruggevorderd, aangezien dit een verstrenging inhoudt van de toekenningsvoorwaarden. De budgettaire impact wordt geraamd op 10 miljoen euro" (p. 124).

(173) Zie [Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029](#): "We voeren een op evidentie gestoeld welzijns- en gezondheidszorgbeleid uit dat toekomstbestendig is en waarbij wetenschappelijk onderzoek en advies centraal staan" (p. 14).

Veel van de geviseerde ouders lopen al jaren tegen muren aan en proberen – vaak in stilte – het hoofd boven water te houden. Geen *free riders*⁽¹⁷⁴⁾, wel ouders die ondanks alles hun best doen én geen boodschap hebben aan een simplistisch oordeel, wel aan een beleid dat ondersteunt in plaats van veroordeelt.

(174) In de economie wordt het *free rider*-probleem omschreven als een probleem dat ontstaat wanneer te veel mensen beslissen om niet bij te dragen, omdat ze toch kunnen genieten van de voorzieningen waarvoor wordt bijgedragen.

De bus valt uit, zoals wel meer bussen uitvallen. Uitstappen. *Ciaokes, byekes*⁽¹⁷⁵⁾.

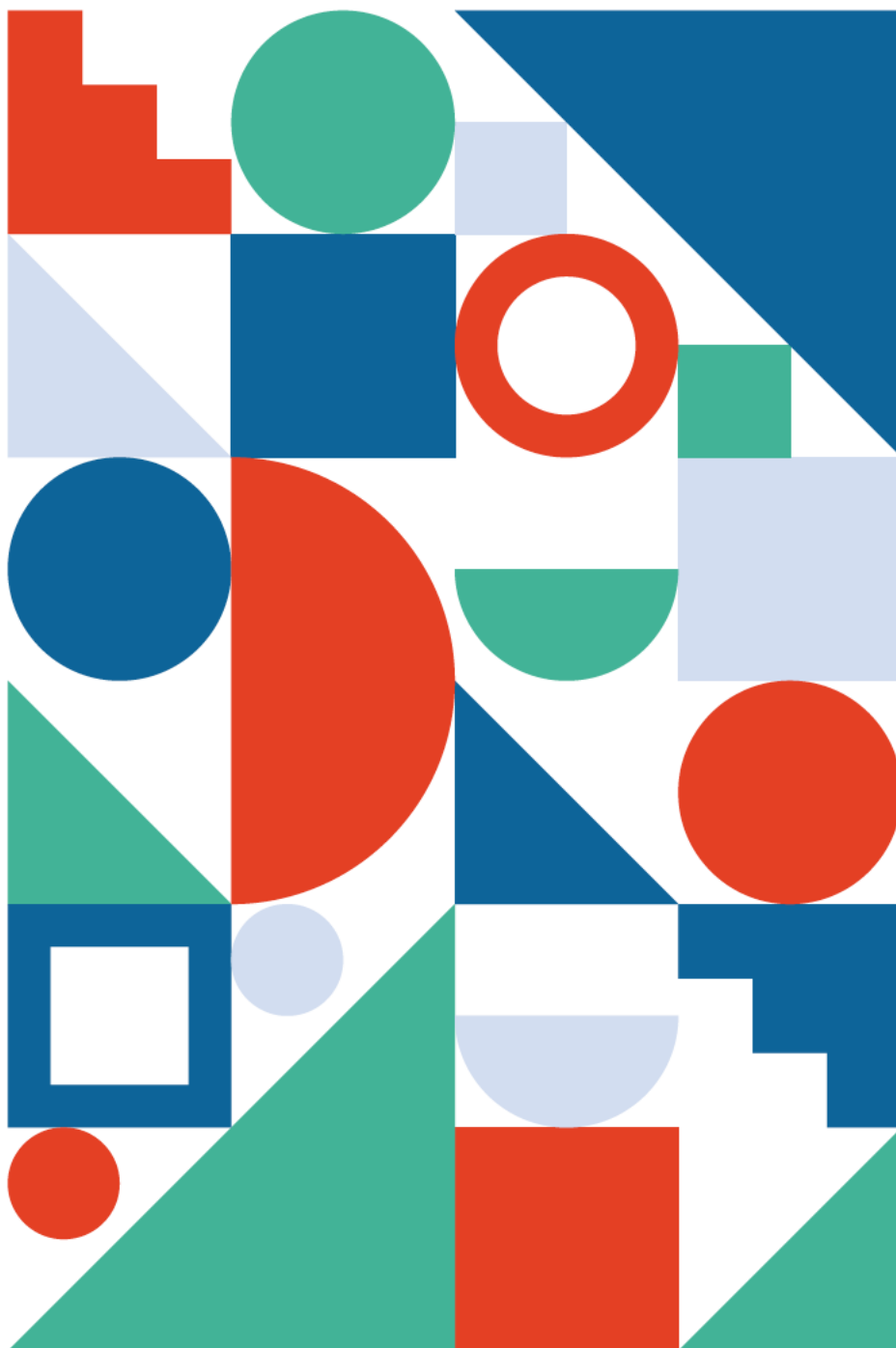
(175) Met het misprijzende 'Ciaokes, byekes' op sociale media pleitte de partijvoorzitter van Vlaams Belang ervoor om de vluchtelingenstatus van Syriërs in België te herzien.

Finland is nog lang niet in zicht, maar wie de Finse piste van Annick volgt⁽¹⁷⁴⁾, die komt er wel.

(174) Onder de noemer 'kwaliteitsvolle sportinfrastructuur' "[mikt] [de Vlaamse Regering ook op ambitieuze, opvallende projecten die verbinden en tot de verbeelding spreken. Zo creëren we een Vlaamse Finse piste die alle Vlaamse provincies verbindt": [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#), p. 196.

Dank u wel.

Gianni Loosveldt, 25 februari 2025

Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Huart Hamoirlaan 136, 1030 Schaarbeek

facebook.com/gezinswetenschappen

twitter.com/gezinswetensch

kcgezinswetenschappen.odisee.be | odisee.be